

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

**VII міжнародна конференція
«UNIVERSITY LIBRARY AT A NEW STAGE
OF SOCIAL COMMUNICATIONS
DEVELOPMENT»
Dnipro, 2022**

**Ніколаєнко Н. М.
директор Наукової бібліотеки ДБТУ,
канд. наук із соц. комунікацій**

Наукова бібліотека ДБТУ

Наукова бібліотека Державного біотехнологічного університету створена в 2021 році шляхом об'єднання інформаційних ресурсів бібліотек 4-х закладів вищої освіти на підставі розпорядження КМУ №431-р від 12.05.2021 р. та наказу МОН №689 від 18.06.2021 р «Про утворення Державного біотехнологічного університету», шляхом реорганізації Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва, Харківської державної зооветеринарної академії та Харківського державного університету харчування та торгівлі та їх бібліотек.

Трансформація в бібліотечній діяльності стала не тільки процесом перетворення 4х бібліотек в одну, а й процесом становлення нової системи інформаційного забезпечення науки, освіти і виховання в Державному біотехнологічному університеті

Наукова бібліотека ДБТУ

- ▶ Загальний фонд бібліотеки університету налічує 1489002 примірників, у т. ч. наукової літератури – 515464, навчальної – 756951, художньої – 160110, рідкісних та цінних видань – 13311 примірника
- ▶ 8 бібліотечних пунктів обслуговування, 15 абонементів, 12 читальних залів, які територіально розташовані на всіх факультетах університету, працює WI-FI
- ▶ щорічно здійснюється передплата більше ніж 100 назв періодичних видань, що забезпечує норми ліцензування і акредитації спеціальностей
- ▶ Штат бібліотеки 55 фахівців

Шлях трансформаційних змін НБ ДБТУ

- ▶ 1-крок - реорганізаційні зміни, пов'язані з об'єднанням ресурсів чотирьох університетських книгозбірень в одну, що створило нові унікальні виклики та завдання для великого колективу

Шлях трансформаційних змін НБ ДБТУ

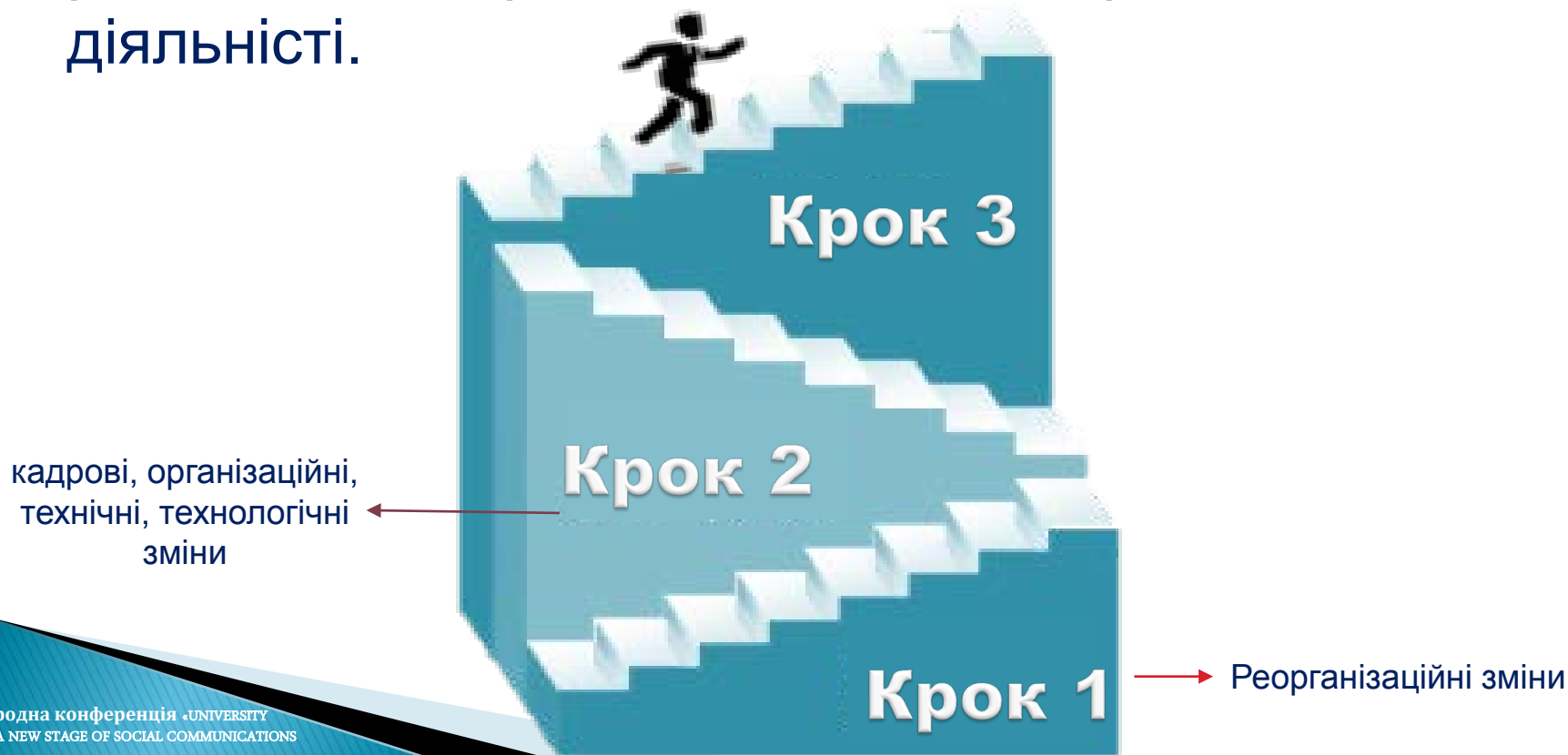
2-й крок - кадрові, організаційні, технічні,
технологічні зміни

- ▶ Затвердження структури, упорядкування штату
- ▶ Здійснено вибір одного з 4х ПЗ
- ▶ Проведено територіальні узгодження

Шлях трансформаційних змін НБ ДБТУ

3-й крок - Збереження кращих традицій бібліотек та підтримка участі в загальнонаціональних, регіональних проєктах та власної проєктної діяльності.

Шлях трансформаційних змін НБ ДБТУ

4-й крок -
діяльність
бібліотеки в
умовах
повномасштабного
військового
російського
вторгнення 24
лютого 2022 року

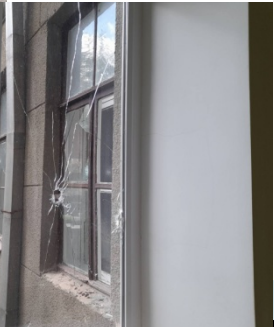
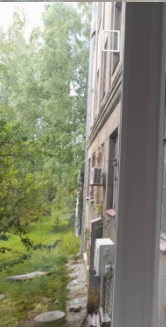
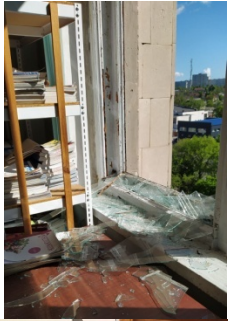
Трансформаційні зміни НБ ДБТУ в умовах війни

Змінено пріоритети діяльності з перенесенням акценту на використання лише онлайн-форм роботи, для своєчасного та повноцінного інформаційно-бібліотечного забезпечення фахових потреб науковців і здобувачів освіти ДБТУ

Завдяки цифровізації бібліотек, що успішно розвивалась в останні роки:

- ▶ організовано надання відкритого доступу до друкованих та електронних документів,
- ▶ продовжується формування сучасних інформаційних ресурсів власної генерації,
- ▶ застосовується впровадження нових форм роботи з орієнтацією на віддаленого користувача.

Зруйновані війною

Завдання Наукової бібліотеки

- ▶ підтримка навчання і досліджень в контексті стратегічних цілей університету
- ▶ надання високоякісних професійних послуг та інформації
- ▶ збереження, просування і експлуатація своїх унікальних фондів і колекцій
- ▶ організація доступу до світових наукових ресурсів
- ▶ створення сучасного інформаційного середовища, адаптованого до всіх потреб користувачів

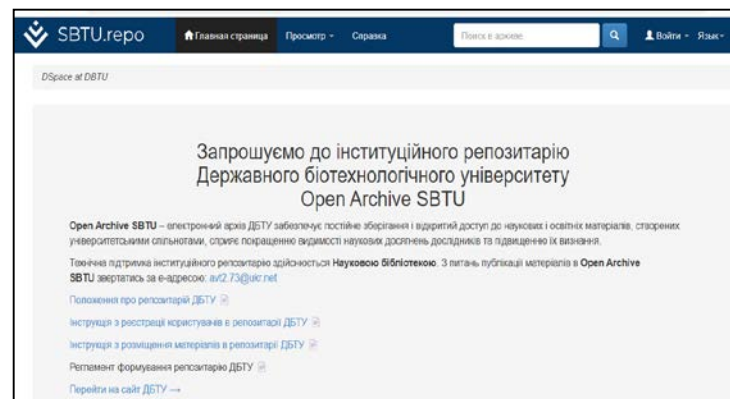
Наукова бібліотека ДБТУ

- ▶ активно розвиває інформаційно-комунікаційні технології
створено ресурси власної генерації

власний веб-сайт з можливістю його мобільної WEB-присутності
<https://library.btu.kharkov.ua>

репозитарій ДБТУ Open Archive SBTU
<http://repo.btu.kharkov.ua>

інформаційний портал
WEB-портфоліо науковців ДБТУ
<http://athra.dbtu.libteh.in.ua>

Наукова бібліотека ДБТУ

- ▶ **надає доступ до зовнішніх інформаційних ресурсів наукової інформації** - Scopus, Web of Science, ScienceDirect, Research4Life (листування з ДНТБ щодо надання доступу за додатковою IP-адресою, надання можливості роботи у віддаленому режимі, контакт з викладачами телефоном, поштою, консультування тощо, договір з Research4Life: підключення більше 180 викладачів до користування базою даних)

- ▶ **працює у напрямку інформаційно-аналітичного моніторингу та здійснення бібліометричного аналізу публікаційної активності викладачів ДБТУ** (для підготовки довідок опрацьовує 10 профілей установ в Scopus, Web of Science, проводить роботу по їх об'єднанню і створенню профілей ДБТУ, для коригування даних має тісне співробітництво з зав. кафедрами, викладачами шляхом листування, телефоном, Вайбером) виконано 27 довідок для ректорату + 158 довідок на конкурс
- ▶ **здійснює адміністрування та консультаційну допомогу з перевірки текстів на ознаки плагіату в системі UNICHECK** (проведено роботу з отримання від компанії безкоштовних сторінок для перевірки текстів на ознаки плагіату, перевірено 46 робіт (2 статті, 4 дисертації, 15 підручників/навч. посібників, 8 монографій, 10 студентських та 7 кваліфікаційних робіт)

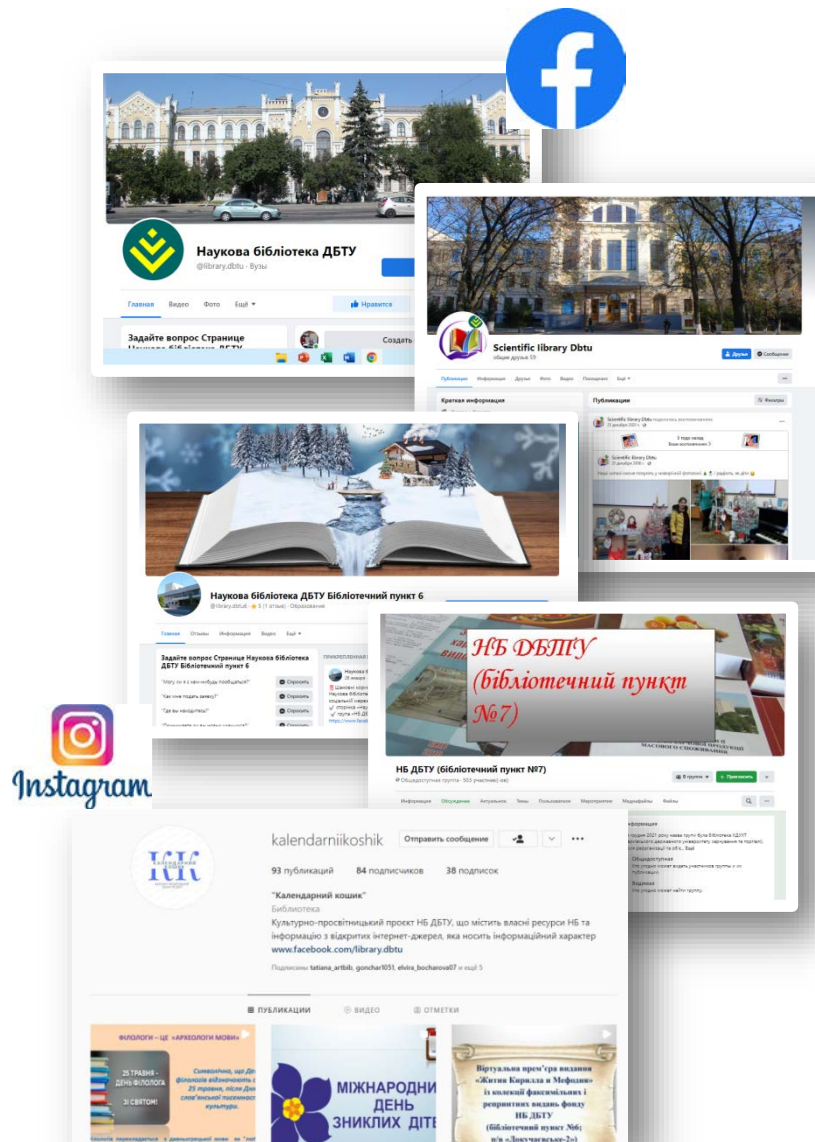

Наукова бібліотека ДБТУ

► У соціальних мережах **Facebook**, **Instagram** створено нові рубрики «Корисна інформація у воєнний час», «Нація, яка читає – непереможна!» «Й настане довгожданий день! І ВІЛЬНА УКРАЇНА ПЕРЕМОЖЕ!», «Відкриті ресурси для науки та освіти», «Це класика друже!», «Григорій Сковорода – 300», «Письменники-ювіляри 2022 року» (за період з 22 квітня по 15 вересня на сторінці Facebook розміщено – **357** публікацій, Instagram - **288** публікації, на каналі НБ відеохостингу YouTube – **53** відеоролики)

► Продовжується робота у віртуальному культурно-просвітницькому проекті «Календарний **КОШИК**» (створено **285** матеріалів)

► Приєдналися до групи волонтерів Української бібліотечної асоціації **/Ukrainian Library Association** з архівування документів про війну Росії проти України (надіслано **4074** файли)

Наукова бібліотека ДБТУ

Видавнича діяльність

Видано бібліографічний покажчик серії «Праці кафедр»

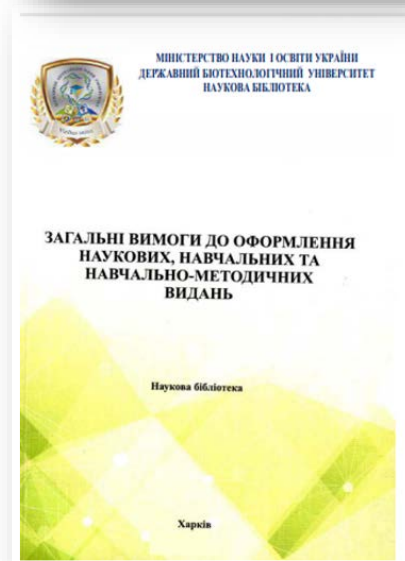
Науковий доробок професорсько-викладацького складу кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту (1996–2021 рр.) : до 25-річчя з дня заснування : наук.-допом. бібліогр. покажчик / уклад.: Е. М. Бочарова, О. І. Бараболік, Т. Б. Богданова; наук. ред. Н. М. Ніколаєнко; Наук. б-ка ДБТУ. – Харків, 2021. – 316 с. – (Серія: «Праці кафедр»; вип. 1).

Готуються до перевидання методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти

Загальні вимоги до оформлення наукової, навчальної та навчально-методичної літератури : метод. рек. для наук.-пед. працівників ; уклад.: Н.М. Ніколаєнко, О. Рибальченко.– Харків.– ДБТУ, 2022. с.

Триває підготовка бібліографічного покажчика «Цінні видання з суспільних і економічних наук» (серії «Книжкові скарби бібліотек»)

Заплановано підготовку біобібліографічних покажчиків серії «Біобібліографія вчених ДБТУ»

Наукова бібліотека ДБТУ

Для досягнення поставлених цілей співробітники

- ▶ *ЧЕРЕЗ ВТРАТУ БІБЛІОТЕЧНОГО СЕРВЕРА шукають і знаходять можливості відновлення баз даних (у т.ч. – повнотекстових)*
- ▶ *Виконують роботи з наповнення і редагування електронного каталогу після конвертації, спричиненої об'єднанням електронних баз даних бібліотек 4х університетів, відновленням втрачених повнотекстових електронних копій.*
- ▶ БД «Електронний каталог книг» проводилося
- ▶ введення ретроспективної частини фонду :597 прим. +(133 рідкісні і цінні видання)
- ▶ планове і поточне редагування полів ЕК (відповідно 1563 записи, 7564 записів)
- ▶ відновлення повнотекстових ресурсів (557 док.)

Наукова бібліотека ДБТУ

Для досягнення поставлених цілей співробітники

- ▶ Займаються наповненням БД «Праці вчених» з метою відображення її на інформаційному порталі «Web- портфоліо науковців ДБТУ»
<http://athra.dbtu.libteh.in.ua/>
- (введено в БД «Праці вчених» - **8058**, додано посилань на повний текст - **718**, прописано doi на повний текст - **493**, додано pdf файлів – **222**)
- ▶ Великий об'єм роботи пов'язано з наповненням репозитарію ДБТУ на платформі DSpace <https://repo.btu.kharkov.ua/> створеного шляхом об'єднання ресурсів 4х репозитарів ЗВО (ХНАУ, ХНТУСГ, ХДУХТ, ХДЗВА): розміщуються архіви фахових наукових журналів, збірників наукових конференцій, навчальні та навчально - методичні видання (більше **6 тис.** повних текстів)
- ▶ Повнотекстовий ресурс “ Літопис ДБТУ” (інформація про університет на сторінках періодичних видань та media) розміщено **21** матеріал
<https://library.btu.kharkov.ua/resursy/litopys.html>

Наукова бібліотека ДБТУ

- ▶ **Продовжується робота у Вікіпроекті** , додано інформацію у 18 розділів, створено гіперпосилання на інші вікі-сторінки в Вікіпедії .
- ▶ Постійно працюють над **вдосконаленням професійної майстерності** (з 24 лютого по 15 вересня) загалом співробітники НБ брали участь у **26 заходах**, отримано **54 сертифіката**, з них:
 - ▶ 9 співробітників закінчили 9 курсів з отриманням сертифікатів
 - ▶ 7 співробітників прослухали 16 вебінарів і отримали 33 сертифікати
 - ▶ 10 співробітників пройшли навчання на онлайн-тренінгу з отриманням сертифікатів
- ▶ **Проведено в онлайн-режимі заняття** для співробітників НБ з питань редагування бібліографічних записів в ЕК– 03.07.2022 р.
- ▶ Проводяться консультації телефоном, skype, е-поштою
- ▶ Створено робочі групи у Vaber (НБ ДБТУ, Репозитарій, ДБТУ. Робота в АБІС).

Наукова бібліотека ДБТУ

Серед останніх заслужених здобутків колективу

▶ – Перемога в конкурсі **Бібліотекар року 2021** ХЗО бібліотек ЗВО Харкова (БЕЗДОЛЬНА Л. І. зав. відділом),

▶ – Два дипломи цього ж конкурсу: за **кращий бібліографічний показник** (ЖИДКИХ І. П., гол.бібліограф і КАНДАУРОВА О. Д., зав. сектора рідкісних і цінних видань) та за **створення інноваційної книжкової виставки** «Вітчизняне тракторобудування: становлення, розвиток, історія» (ПЕРЕВОЗНИК Тетяна Вікторівна, головний бібліотекар)

▶ Дві нагороди за участь у вікіпроекті «**Міжнародна акція для бібліотекарів #1Lib1Ref**» (лютий 2022 р.):

зав. сектором ЖИДКИХ І. - «**Найактивніший новачок**» та «**Найактивніший дописувач**» бібліотекаря 1 кат. ІВАХНЕНКО В., які роблять Українську вікіпедію надійнішою!

СЕРТИФІКАТ

УЧАСТІ В МІЖНАРОДНІЙ АКЦІЇ #1LIB1REF
15 СІЧНЯ – 5 ЛЮТОГО 2022 РОКУ
засвідчує, що

ВІКТОРІЯ ІВАХНЕНКО
(КОРИСТУВАЧКА: ВІКТОРІЯ КІМ92)

РОБИТЬ УКРАЇНСЬКУ ВІКІПЕДІЮ НАДІЙНІШОЮ!

Голова Правління
ГО «Вікімедіа Україна»

Ілля Корнійко
№1502/11
15 лютого 2022 року

Для перспективного розвитку обрано 4 пріоритети:

► **1. Розвиток ініціатив на підтримку досліджень, навчання та викладання**

► **2. Удосконалення партнерських відносин з університетською спільнотою**

► **3. Інноваційне бачення простору бібліотеки**

► **4. Посилення організаційної спроможності бібліотеки**

1. Розвиток ініціатив на підтримку досліджень, навчання та викладання

- розробити план заходів з розвитку пріоритетних напрямків діяльності Бібліотеки відповідно до Стратегії розвитку ДБТУ.
- упорядкувати організаційно-управлінську документацію
- привести фонди у відповідність з навчальними планами та пріоритетами університету
- розширити інструменти та сервіси пошуку і використання інформації з електронних ресурсів власної генерації :
 - активно розвивати веб-сайт ;
 - удосконалити е-каталог за рахунок конвертації записів з баз даних електронних каталогів бібліотек ХНТУСГ, ХНАУ, ХДЗВА, ХДУХТ (**400 тис. записів**);
 - здійснити наповнення репозитарію ДБТУ на основі переносу інформації з репозитаріїв ХНТУСГ, ХНАУ, ХДЗВА, ХДУХТ (**25 тис. записів**);
 - забезпечити постійну підтримку в актуальному стані ресурсу Web-портфоліо науковців ДБТУ (**870 персоніфікованих сторінок**)
- упорядкувати е-контент для з підтримки освітньо-наукової діяльності науковців, викладачів, студентів для якісного проведення ліцензування та акредитації

1. Розвиток ініціатив на підтримку досліджень, навчання та викладання

- ▶ **здійснити перехід на сучасну відкриту автоматизовану інтегровану бібліотечну систему КОНА, УФД-бібліотека, Unilib (на заміну ПЗ ІРБІС, яка є продуктом країни-окупанта)**
- ▶ **- забезпечити консультаційну підтримку учасників освітньо-наукової діяльності Університету щодо роботи з електронними ресурсами, науковими джерелами інформації, наукометричними базами (організувати допомогу у пошуку інформації із зовнішніх наукових та освітніх електронних ресурсів, передплачених МОН (Scopus, WoS, Research4Life тощо) та відкритих баз даних із **забезпеченням постійного підвищення обізнаності користувачів з питань самостійного пошуку необхідної інформації****
- ▶ **сприяти формуванню і розвитку культури академічної доброчесності**

1. Розвиток ініціатив на підтримку досліджень, навчання та викладання

- ▶ **сприяти підвищенню рейтингових показників університету , здійснювати моніторинг наукометричних показників, проводити бібліометричний аналіз щодо різних аспектів публікаційної активності науковців**
- ▶ **здійснювати заходи з популяризації наукового надбання професорсько-викладацького складу університету усіма засобами інформаційно-комунікаційних технологій (упорядкувати профіль ДБТУ в базах даних Web of Science та Scopus), проводити моніторинг профілів науковців з метою забезпечення повноти відображення в них наукового доробку (ORCID, Google Scholar, Research ID)**
- ▶ **продовжити створення сторінок про університет і науковців у Вікіпедії**
- ▶ **активізувати роботу з рідкісними і цінними фондами (упорядкування фондів рідкісних видань, оцифрування видань, подальший відбір їх із основних фондів, створення відповідної бази даних, участь у Всеукраїнських проектах)**

2. Удосконалення партнерських відносин з університетською спільнотою

- ▶ - забезпечити надходження до Бібліотеки повноти інформації про видавничу і публікаційну діяльність співробітників університету для наповнення баз даних «Праці співробітників ДБТУ»;
- ▶ - створити умови для спільноті з університетською спільнотою з академічної доброчесності (проведення лекцій з академічної доброчесності, академічного письма);
- ▶ - забезпечити адміністрування антиплагіатного сервісу Unichek і консультаційну допомогу відповідальним на факультетах;
- ▶ - у співпраці з кафедрами та науковцями організувати спільну підготовку вторинного бібліографічного ресурсу та видання бібліографічних покажчиків в рамках серій «Праці кафедр ДБТУ», «Праці науковців ДБТУ»
- ▶ - забезпечити інтерактивну взаємодію з різними групами користувачів із застосуванням сучасних інформаційних технологій (проведення онлайн-тренінгів, консультацій, лекцій, соціокультурних віртуальних заходів тощо)

3. Інноваційне бачення простору бібліотеки

- ▶ - відновити фізичний простір Наукової бібліотеки в координації з розвитком навчальних, дослідницьких та культурних потреб Університету.
- ▶ - забезпечити надання послуг та освітньо-наукових ресурсів в форматах, що найбільше відповідають потребам користувачів, зосереджуючись на підтримці цифрового контенту, інструментів та послуг, одночасно забезпечуючи доступ до друкованих матеріалів.
- ▶ - забезпечити доступ до всіх ресурсів Бібліотеки через веб-сайт з будь-яких інтерфейсів, мобільних пристроїв.
- ▶ - розширити бібліотечний простір за рахунок віртуального середовища з посиленням позиції Бібліотеки в соціальних мережах;
- ▶ - підвищити рівень поінформованості про інтегровані послуги та заходи Бібліотеки на всіх рівнях через широке спілкування, рекламу, просвітницьку діяльність в соціальних мережах, через сайти Університету і бібліотеки

4. Посилення організаційної спроможності бібліотеки

- ▶ - **забезпечити якість управління кадровим потенціалом Бібліотеки для досягнення поставлених завдань**
- ▶ - **реалізувати принцип постійного навчання з метою залучення усіх співробітників до процесу створення нових послуг**
- ▶ - **стимулювати розвиток цифрових компетентностей співробітників бібліотеки**
- ▶ - **забезпечити опанування нових ролей бібліотекарями для якісного обслуговування користувачів (тьютор, коуч, фасілітатор)**

Наукова бібліотека ДБТУ

Бібліотечний світ змінився, а війна, вимушене навчання у дистанційному режимі стали викликом для всіх учасників навчального процесу. Бібліотека кардинально переформувала свою діяльність і відкрила для себе нові можливості роботи в онлайн середовищі.

Лідерство та управління бібліотекою, використовувані інструменти та внутрішня організація дедалі більше стають гнучкими, бібліотекарі набувають нових навичок, покращують командну роботу та співпрацю, максимізують креативність та сприяють інноваціям. Дистанційні форми дозволили не лише продовжувати бібліотечну діяльність, а й значно розширили горизонти співпраці з користувачами.

Разом до Перемоги. Слава Україні.

Дякую за увагу

Ніколаєнко Н. М. канд. наук із соціальних
комунікацій, директор Наукової бібліотеки ДБТУ